

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

**Міжнародна стратегія
економічного розвитку регіону**

**Международная стратегия
экономического развития региона**

**International Strategy
of Region Economic Development**

Матеріали
IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, Україна, 3–5 вересня 2013 року)

Суми
Сумський державний університет
2013

строительства природоохранной инфраструктуры в зависимости от сценариев развития водохозяйственной системы// Управление эколого-экономическими системами: взаимодействие власти, бизнеса, науки и общества. Материалы XII межд. конф. Российского общества экологической экономики. – Иркутск: Изд-во Института географии им. В.Б. Сочавы, 2013, с. 176-179.

2. Основы государственной политики в области экологического развития России на период до 2030 года, утверждены Президентом Российской Федерации от 30.04.2012, www.kremlin.ru

3. Экологический аудит: теория и практика. Учебник для вузов// Под ред. Потравного И.М. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2013. – 583 с.

4. <http://ria.ru/eco/20130618/944051223.html>

ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРЕВАГИ ЗАСТОСУВАННЯ СЦЕНАРНОГО ПЛАНУВАННЯ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Балджи М. Д., д-р. екон. наук, проф., Ноженко С. В.

Одеський національний економічний університет, Україна

Необхідність прогнозування в умовах сталого розвитку обумовлена діяльністю держави як суб'єкта ринкових відносин; нездатністю ринкової економіки до саморегулювання, особливо в період криз; громадським характером виробництва; ускладненням міжнародних, міжгалузевих та регіональних зв'язків; необхідністю підтримки раціональних господарських рішень, впровадженням процесів екологізації у вітчизняне виробництво.

Планування передбачає розробку й обґрунтування конкретних показників, що характеризують розвиток економіки; нормативів, які визначають взаємовідносини з державою, бюджетно-фінансовою системою; лімітів, що відображають об'єктивно існуючу обмеженість ресурсів, на які може розраховувати суспільство в запланованому періоді. На основі планоїрної організації суспільного виробництва забезпечується гармонійно збалансований розвиток економіки, раціональне розміщення продуктивних сил, стійкі темпи зростання виробництва та народного добробуту, тобто формуються всі передумови впровадження положень сталого розвитку.

Економічні, демографічні, соціальні, технологічні, екологічні процеси характеризуються тривалістю і значною інерційністю, тому в системі регулювання економіки виникає потреба у формуванні планів, що охоплюють тривалий часовий горизонт і спрямовані на рішення значущих як для розвитку країни, так і для функціонування окремих підприємств, стратегічних завдань, тобто мова йде про стратегічні плани.

Природа стратегічного планування полягає у визначенні цільових параметрів розвитку національної економіки, виборі головних пріоритетів, визначенні провідної позиції в реалізації яких повинна узяти на себе держава. За допомогою стратегічного планування визначаються шляхи, по яких належить йти суспільству; вирішується вибір ринків діяльності; екологічно-безпечна технологія освоєння; з'ясовується ступінь забезпеченості соціальної єдності народногосподарського комплексу; окреслюються сектори

економіки, на які слід спиратися. Таким чином, сутність стратегічного планування полягає в науковій постановці цілей майбутнього розвитку і виробленні засобів їх досягнення. Своє віддзеркалення стратегічне планування знаходить в стратегії загальнодержавного розвитку. Воно охоплює три щаблі економіки: макро-, мезо- та макрорівень, формуючи підходи до загальнонаціонального, регіонального і локального призначення. Система показників стратегічного плану, спрямованого на досягнення положень сталого розвитку, носить трьохмірне залучення соціальних, економічних та екологічних факторів. На загальнодержавному рівні стратегічний план характеризує процеси: соціального розвитку, динаміки рівня і якості життя населення, освіти і підготовки кадрів, культури, охорони здоров'я, соціального забезпечення; демографічного розвитку, можливості послабити або здолати тенденцію до депопуляції, переважаючу в ряді регіонів і загрозливу майбутньому країни; економічного розвитку, темпів зростання ВВП, структурних зрушень в економіці, динаміки інвестицій, рівнів інфляції, зміцнення фінансово-кредитних інститутів, поліпшення системи управління економікою; науково-технічного прогресу, динаміки науки та інновацій, заходів з модернізації економіки, на основі освоєння і поширення нових поколінь техніки і технологічних устроїв, розвитку інформаційної сфери; екологічного розвитку, показників відтворення і охорони природних ресурсів; територіального розвитку – зближення рівнів соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць, рішення міжрегіональних проблем загальнодержавного значення; зовнішньоекономічних зв'язків, тобто здійснення інтеграційних заходів, поліпшення показників експорту та імпорту, погашення зовнішнього боргу, очікуваних змін валютного курсу гривні, розвитку міжнародного туризму. Усі ці показники взаємозв'язані та впливають один на одного, тому в стратегічному плануванні використовуються міжгалузеві баланси, інші макромоделі, що дозволяють відображати складні ланцюгові зв'язки підсистем національної економіки на перспективний період.

Стратегічний план має свої особливості: повинен охоплювати досить тривалий період, щоб мати можливість вирішувати великі стратегічні завдання сталого розвитку; його показники мають узагальнювальний характер, бо деталі неможливо й недоцільно передбачати на тривалий період; може мати варіантний характер, передбачати альтернативні сценарії на перспективний період; має періодично переглядатися, коригуватися, з урахуванням змін кон'юнктури чи при переході від фази до фази циклу.

Одним з різновидів стратегічного планування виступає сценарне, якому, останнім часом, приділяється значна увага, в зв'язку з можливістю не тільки забезпечити достатньо потенціалу для успішного розвитку національної економіки, а й спрямувати систему всіх чинників виробництва і підтримку збалансованості натурально-речових та фінансово-вартісних потоків, забезпечення раціонального і ефективного використання ресурсів. Сценарне планування, за допомогою розробки різнопланових сценаріїв, дозволяє

досягти стратегічної гнучкості, що необхідна для успіху довгострокової конкуренції і функціонування окремих підприємств. Вагомим використання сценарного підходу є при визначенні кількості ресурсів, рівня попиту продукції, обґрунтуванні і доцільності впровадження інновацій тощо.

INTERSTATE COOPERATION AS THE BASIS OF ENVIRONMENTAL SECURITY OF NEIGHBORING REGIONS

Bezuglaya E., Kovarda V., Drantusov A.

South-West State University, Russia

Today, global community directs all its attention to the following key issues:

- energy saving,
- hunger and heavy mortality in under-developed regions,
- environmental security and sustainable development.

Many meeting of heads of states and many international associations tried to solve these issues. From amongst abovementioned issues, most important ones are sustainable development and environmental security as the part of sustainable development.

Sustainable development is impossible without interstate cooperation.

The most common and the most effective type of cooperation for environmental protection is international treaty. Parties usually are neighboring countries which have common interests in nature conservation or in shared use of some resources. For example, mounting concern about marine pollution leads twenty countries to sign Convention for the Prevention of Pollution of Sea by Oil (1954) in London. Military pollution leads USSR to suggest an idea of Convention on the Prohibition of Military or Any Other Hostile Use of Environmental Modification Techniques (signed in 1977). This Convention doesn't limit the environmental modification for civilian purposes according to international law. There are many such treaties however their implementation varies greatly depending on parties, their economics, political will, etc.

Despite some difficulties in implementation, the international treaties gave certain positive results.

Other effective type of interstate cooperation is creation of United Nations specialized intergovernmental bodies.

Russia and Ukraine share large common border and the necessity of cooperation for environmental security is one of the main aspects of their bilateral cooperation. The neighboring regions interaction results in the creation of "Dnepr", "Yaroslavna", "Slobozhanshchina" and "Donbass" euroregions as new type of cooperation.

"Donbass" euroregion comprises of Rostov and Voronezh regions of the Russian Federation and Lugansk and Donetsk regions of Ukraine. The purpose of this euroregion is promotion of social and economic development of comprised regions, environmental protection and cooperation in science, education, culture,